

*Proeven
dat God
goed is*

*Maaltijden in
missionair werk*

IZB
impact

Inleiding

Welkom in deze brochure over maaltijden in missionair werk. Wat mooi dat jullie interesse hebben om als kerk, pioniersplek of buurtinitiatief een maaltijd te gaan organiseren!

Samen eten is onmisbaar in de christelijke gemeenschap en in missionair werk. Want maaltijden zijn bij uitstek plekken van gastvrijheid, vriendschap en gesprek. Aan tafel ontstaat community, en worden geloof en leven gedeeld.

In Psalm 34:9 staat: 'Proef en zie dat de Heer goed is.' In de Bijbel is Gods goedheid geen abstract begrip, ze komt tot uiting in Gods goede gaven, zoals ook in die van eten en gezelschap. Aan tafel is de liefde van God te proeven.

Maaltijden met een missionaire insteek zijn er in alle soorten en maten. Wekelijkse buurtmaaltijden, zomer-BBQ's, themadiners, meebreng-lunches na een zondagse viering of picknicken met de ouders en kinderen van het speelcafé, en ga zo maar door. Samen eten is altijd een goed idee!

Wie wil starten met een missionaire maaltijd hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden. Veel kerken en pioniersplekken in het land zijn je al voorgegaan. In deze brochure delen we inzichten rondom het organiseren van zo'n maaltijd. We hopen jou daarmee te inspireren en een makkelijkere start te geven.

Gods gastvrijheid

Gastvrijheid heeft alles te maken met wie God is. Eén van de beelden van God in het Oude Testament is dat van Gastheer. Denk aan Psalm 23, waarin de Heer niet alleen wordt afgebeeld als de herder die voedsel en bescherming biedt aan zijn kudde, maar ook als een gastheer die een rijke tafel heeft aangericht. In Jesaja 25 staat een prachtig visioen van herstel en overvloed. God richt een feestmaal aan voor de volken. De gastheer zelf droogt de tranen van zijn gasten.

Als we naar Jezus' leven kijken, dan wordt al gauw duidelijk dat maaltijden een belangrijke rol voor Hem spelen. Hij deelt de maaltijd met vriend en vijand, rijk en arm, met zondaars en met religieuze leiders. Bovendien gebruikt Jezus het beeld van maaltijden veelvuldig in zijn onderwijs. Aan tafel vinden er vele momenten van genade, vergeving en acceptatie plaats. En ook van onderwijs en terechtwijzing. Een voorproefje van Gods Koninkrijk.

Jezus aan tafel bij Zacheüs

Wanneer Jezus naar Jericho komt, gaat dit als een lopend vuurtje door de stad. De mensen hebben verhalen over Hem gehoord; iedereen wil Hem zien. Blijkbaar wil Zacheüs ook weten waarom Jezus zo bijzonder is. Omdat hij klein van stuk is, gaat hij in een boom zitten om Jezus van een afstand te bekijken. En dan gebeurt er iets bijzonders. Als Jezus langskomt, kijkt Hij omhoog. Als Jezus naar Zacheüs kijkt, ziet hij iets anders dan de mensen om Hem heen. Lees mee in Lukas 19: 1-10.

1 Jezus ging Jericho in en trok door de stad. 2 Er was daar een man die Zacheüs heette. Deze Zacheüs was hoofdtollenaar, en hij was erg rijk. 3 Hij wilde Jezus zien, om te weten te komen wat voor iemand het was, maar dat lukte hem niet vanwege de menigte, want hij was klein van stuk. 4 Daarom liep hij snel vooruit en klom in een vijgenboom om Jezus te kunnen zien wanneer Hij voorbijkwam. 5 Toen Jezus daarlangs kwam, keek Hij naar boven en zei: 'Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in uw huis verblijven.' 6 Zacheüs kwam meteen naar beneden en ontving Jezus vol vreugde bij zich thuis. 7 Allen die dit zagen, zeiden morrend tegen elkaar: 'Hij is het huis van een zondig mens binnengegaan om onderdak te vinden voor de nacht.' 8 Maar Zacheüs was gaan staan en zei tegen de Heer: 'Luister, Heer, de helft van mijn bezittingen zal ik aan de armen geven, en als ik iemand iets heb afgeperst, zal ik het viervoudig vergoeden.' 9 Jezus antwoordde: 'Vandaag is dit huis redding ten deel gevallen, want ook deze man is een zoon van Abraham. 10 De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.'

Jezus noemt Zacheüs' naam en zegt dat Hij bij hem thuis wil komen eten. Verontwaardiging golft door de menigte als Jezus dat vraagt. Er zijn zoveel respectabele mensen die het een eer zouden vinden om Jezus te ontvangen, en nu kiest hij iemand met twijfelachtige reputatie uit. Wie wil er nou geassocieerd worden met een immoreel

mens? Ziet Jezus het eigenlijk wel scherp of heeft Hij niet in de gaten wie Zacheüs is?

Aan tafel gebeurt iets bijzonders. Als Jezus met hem de maaltijd gebruikt, ontdekt Zacheüs dat Jezus hem kent, ziet en van hem houdt. Jezus hoeft niet eens te zeggen wat er allemaal mis is in zijn leven. Alleen het feit dat Jezus hem ziet en met hem om wil gaan, verandert hem. Hij gaat van stelen naar delen. Die liefde verandert hem, en maakt hem tot een ander mens.

Jezus' liefde voor mensen maakt dat Hij anders kijkt naar Zacheüs en ook naar ons. Dit is een belangrijke les. Wanneer wij mensen bij Jezus willen brengen, gaat het erom hoe wij naar hen kijken. Zien we iemands uiterlijk, gedrag of geschiedenis? Jezus leert ons naar de mens te kijken. Hij leert ons de ander te zien, met hem of haar in gesprek te gaan en verbinding te zoeken.

Om over door te praten.

- Kan je de verontwaardiging van de omstanders uit het verhaal begrijpen?
- Hoe kijk jij naar mensen? Ben jij iemand die mensen snel in hokjes plaatst of kun je vrij naar mensen kijken?
 - Wat heb jij nodig om mensen te zien zoals Jezus naar hen kijkt, en je met hen te verbinden?
 - Welke rol speelt samen eten in dit verhaal?

Bijbelstudies

Wil je als team meer Bijbelgedeeltes bespreken waarin Jezus de maaltijd deelt met allerlei soorten mensen, kies dan één van de volgende verhalen uit het Evangelie van Lucas en ga erover in gesprek aan de hand van vijf korte vragen.

- **Jezus bij Levi**
Lucas 5: 27 - 32
- **De liefde van een zondares**
Lucas 7: 36 - 50
- **Confrontatie met farizeeën en Schriftgeleerden**
Lucas 11: 37 - 54
- **Een feestmaal op sabbat**
Lucas 14: 1-24
- **Het Pesachmaal**
Lucas 22: 7 - 22
- **De Emmaüsgangers**
Lucas 24: 13 - 35

1. Waar vindt de maaltijd plaats?
2. Wie zijn er zoal aanwezig?
3. Wat gebeurt er tijdens de maaltijd?
4. Wat laat dit verhaal zien over Jezus?
5. Op welke manier daagt dit verhaal jou uit?

Missionair zijn = afstand overbruggen

Voordat we inzoomen op de plek van maaltijden in missionair werk, doen we eerst even een stapje terug. Wat betekent het om als individu, groep of kerk missionair te zijn? Missionair-zijn is weleens gedefinieerd als: 'In beweging komen ter wille van anderen, *namens* een Ander¹. ' Als je zelf de liefde van God hebt geproefd, ga je anders in het leven staan. In navolging van Jezus groeit het verlangen om Gods goedheid te delen met mensen die er niet (meer) mee bekend zijn, in de hoop dat zij op een dag God ook zelf mogen leren kennen.

Binnen missionaire projecten en pioniersplekken wordt gezocht naar manieren om het evangelie te delen in woorden en daden. De woorden *relatie*, *luisteren* en *dienen* spelen daarin een grote rol. Mensen komen meestal niet zomaar tot geloof. Vaak gaat er een lang en voorzichtig proces aan vooraf. In de missionaire literatuur komt de term '*belonging before believing*' regelmatig terug; erbij horen gaat dan vooraf aan geloven. Mensen raken betrokken bij activiteiten van een geloofsgemeenschap of missionair project, en voelen zich vervolgens niet alleen aangetrokken tot de mensen en de sfeer, maar gaan ook steeds wat meer openstaan voor de God die daar beleden wordt.

Het trage van dat proces valt te begrijpen. Veel Nederlanders hebben namelijk vooroordelen over of negatieve ervaringen met kerkmensen en geloof, en zijn beducht voor druk en manipulatie. De meeste mensen overtuig je dus niet met argumenten, maar met acties.

Daarom is het zo belangrijk om als gelovige, kerk of missionair project bereid te zijn liefdevolle, dienende en langdurige verbindingen aan te willen gaan met mensen.

Graden van betrokkenheid

De praktijk van vrijwel alle missionaire initiatieven is dat er door de tijd heen een bont netwerk van mensen ontstaat. Er zijn stamgasten die zich helemaal thuis voelen, mensen die eerst de kat uit de boom kijken en daarna aanhaken, en bezoekers die zo nu en dan eens aanschuiven. Mensen vertonen verschillende 'graden van betrokkenheid'. Dit geldt niet alleen voor deelname aan activiteiten, maar ook voor betrokkenheid op God en geloof. Sommige mensen hebben al een grote intrinsieke motivatie om het christelijk geloof te verkennen. Anderen zijn nog helemaal niet zo ver, en staan onverschillig of zelfs afwijzend tegenover alles wat met kerk en geloof te maken heeft. Maar ook hen wil je verwelkomen in je netwerk en ruimte geven in activiteiten, zowel vanuit de roeping om mensen onvoorwaardelijk lief te hebben, als uit het verlangen dat ze steeds meer voor God gaan openstaan. Mensen krijgen op deze manier tijd en ruimte om God te leren kennen. Maaltijden zijn bij uitstek een manier om in contact te komen met mensen in verschillende graden van betrokkenheid. Maar daarover later meer.

Luisteren

Missionair werk vraagt dus om in beweging te komen en een verbinding aan te gaan met mensen. Hoe doe je

dat concreet op de plek waar jij woont? Welke vormen en activiteiten slaan aan? Het antwoord op die vraag ontdek je door goed te gaan luisteren naar je context. Met welke mensen heb je te maken, en wat kenmerkt hun manier van leven? Zijn er noden of liggen er kansen waar de kerk of pioniersplek wat in kan betekenen? En welke activiteit zou dan passen bij de doelgroep? Tot welke manier van dienen en verbinden nodigt God je uit?

Luisteren betekent dus op onderzoek uit gaan met open oren, een nieuwsgierige blik en een ontvankelijk hart. Ontdekken waar behoeften liggen en welke ideeën mensen zelf aandragen. Op de ene plek leidt het luisterproces tot het opknappen van een jeugdhonk zodat de rondhangende jeugd een plek heeft waar ze zich gezien weet, ergens anders wordt er een taalcafé of koffie-inloop gestart, en weer elders wordt het grasveld naast de kerk getransformeerd tot moestuin waar niet alleen groente en fruit maar ook vriendschap wordt geoogst.

Zo is missionair-zijn een weg van luisteren en ontdekken waartoe God roept, en welke mensen Hij op je pad brengt. Het is een groot avontuur, geleid door de Geest.

¹ Dr. Gert-Jan Roest in 'Wie wil er missionair zijn? Over verwarring, allergieën en de inhoud van missionair werk.'

Waarom maaltijden?

Wat opvalt in de diversiteit van missionaire projecten en pioniersplekken in het land, is dat samen eten bijna overal komt bovendien als een passende manier om in verbinding te komen met mensen. Of er nu Surinaamse roti wordt gemaakt in een multiculturele stadswijk, uitgebreid wordt getafeld bij de groep jonge ouders in de vinexwijk of dat men bij Youth Alpha pizza en cola laat aanrukken, samen eten verbindt en smeedt losse mensen tot een gemeenschap waarin het leven wordt gedeeld. Wat maakt samen eten nou zo krachtig? Een rondvraag onder missionaire plekken waar samen gegeten wordt, levert de volgende inzichten op:

Martijn is buurtpastor van **Geloven in Spangen in Rotterdam**: “Samen eten is niet vanzelfsprekend in onze individualistische maatschappij, het is een soort *tegengeluid*. Normaal gesproken eet je alleen, of met mensen die je al leuk vindt. De maaltijd delen is een oefening in *samen leven*, verdraagzaamheid en liefde, en in leren van mensen die anders zijn dan jij.’

Peter is pionier bij **Het Anker in Bolnes**, waar elke week een buurtmaaltijd is. Hij zegt: ‘Een maaltijd is een *must*. Die maaltijd is in de eerste plaats gewoon dienend. Iedereen mag daar komen, je hoeft niks. Maar door samen te eten zit je langer tegenover elkaar, je kijkt elkaar in de ogen, er ontstaat een verbinding, ook op een diepere laag. Daardoor kom je op een gegeven moment

van het praatje over hoe je dag was naar wat er diep van binnen leeft.” Dini zet zich als vrijwilliger in voor ditzelfde wijkdiner: “Bij het eten gaan wij als koks tussen de mensen zitten. Ze delen spontaan een stukje van hun levensweg, en dan hoor je over zoveel gebrokenheid en over zoveel verdriet, en zoveel eenzaamheid. Ze vertellen hoe ze er elke week naar uitzien om hier te komen eten, en dat ervaren als bijzonder. Daar word je dan een beetje stil van, als je bedenkt dat je een heel klein schakeltje mag zijn, en dit je dat voor mensen betekenen mag.’

Anneriet pioniert onder **studenten en young professionals in Tilburg**: ‘Samen eten is samen vertragen. Het is ‘gerecyclede tijd’ want eten moet je toch. Als je samen eet, laat je iets van jezelf zien. Bijvoorbeeld je cultuur, of een waarde zoals duurzaam leven. Samen eten voelt een beetje als samen familie zijn.’

Gerco vanuit **Siddeburen**: ‘Een setting aan een tafel met eten blijkt een voedingsbodem voor goede gesprekken. Je hebt de tijd en rust om wat diepere vragen te stellen. En mocht je daar geen zin in hebben of een vraag te persoonlijk vinden, dan biedt een complimentje over het eten of vragen naar het recept altijd een veilige uitweg. En vergeet niet dat doeners heel veel liefde in het koken kwijt kunnen.’

Vanuit missionaire initiatieven in de stad en op het platteland komt dus hetzelfde geluid; samen eten is laagdrempelig, gezellig en ongedwongen. De maaltijd delen overbrugt afstand tussen mensen. De band die aan tafel ontstaat, legt een basis voor

diepere contacten. Lief en leed worden gedeeld. Vriendschappen ontstaan, en eenzaamheid voelt even wat minder scherp. En meer dan eens ontstaan er aan tafel ook open harten voor God.

Vanuit maaltijden sluiten mensen regelmatig ook aan bij andere activiteiten. Niet alleen naar de buurtmaaltijd op donderdagavond, maar ook eens aanhaken bij Speelcafé voor ouders met jonge kinderen op woensdagmiddag. Of aanschuiven bij het wijkontbijt, waar de vrijwilliger uitleg geeft over een schuldhulpmaatje. Andersom kan natuurlijk ook; bij de Voedselbank horen dat er ook gezellige maaltijden zijn, bijvoorbeeld, of bij het ophalen van kids van de knutselclub uitgenodigd worden voor eten met andere ouders.

Deelnemen aan een maaltijd kan zo een manier zijn om weer in verbinding met andere mensen te komen, en vriendschap en hulp te vinden. Dat in zichzelf is prachtig en zegenrijk. En daarnaast is een maaltijd meer dan eens ook een eerste stap naar een (hernieuwde) kennismaking met God zelf.

Aan de slag

Bij het organiseren van een maaltijd komt heel wat kijken, of je nu met vijftig mensen eet of met z'n tienden. Een paar (praktische) aandachtspunten:

Team

Pionieren moet je nooit in je eentje willen doen. Ga op zoek naar een kernteam met genoeg capaciteit om het initiatief uit te denken en vorm te geven. Denk aan een teamgrootte van 3 tot 6 mensen. Voor allerlei praktische zaken – van folders maken tot koken of afwassen – kun je in een volgend stadium altijd meer vrijwilligers zoeken. Een kernteam is essentieel om het concept goed uit te denken, de organisatie op gang te krijgen en de toon te zetten.

Doelgroep

Vervolgens besluit je op welke doelgroep jullie je richten. Zijn dat de senioren uit het wijkje rondom het kerkgebouw? Gezinnen? Asielzoekers uit het AZC en statushouders? Twintigers en dertigers die nauwelijks meer in de kerk komen? Door een gerichte keuze te maken, kun je qua vorm en activiteit veel beter aansluiten bij de doelgroep. Luister bij het oriënteren op een doelgroep goed naar elkaar als team; voor welke groep klopt jullie hart? Met welke mensen hebben jullie sowieso al contact? Voor wie ervaren jullie een stukje roeping? Luister ook naar de doelgroep; zijn de mensen in kwestie eigenlijk wel te porren voor een maaltijdinitiatief, of past een ander type activiteit beter?

Locatie en tijd

Moet de maaltijd gaan plaatsvinden in het kerkgebouw of is het buurthuis laagdrempeliger? Ga je voor een frequentie van één keer in de week, of begin je met

vier keer per jaar? Of je nu kiest voor een maandelijks meeneemlunch in de plaatselijke speeltuin, een wekelijkse maaltijd in het buurthuis, of elke zes weken dinerclub bij dat gemeentelid met dat grote kookeiland; er zijn geen foute antwoorden, zolang het maar aansluit op de beoogde doelgroep. Uiteraard moet je het qua frequentie en aantal eters kunnen behappen!

Koken

Koken voor (grote) groepen vereist een goede planning. De belangrijkste vragen vooraf zijn de volgende: 1) Wat is het budget? 2) Hoeveel mensen komen er eten? 3) Zijn er dieetwensen of allergieën?

Handig is om op de locatie zelf te koken, als er tenminste een ruime keuken met genoeg pitten en grote pannen is. Een andere optie is dat meerdere mensen thuis eten bereiden en meenemen naar de eetlocatie. Uiteraard moet er dan ook een warmhoud-mogelijkheid aanwezig zijn.

Hoe je de kosten kunt drukken hangt voor een groot deel af van je eigen creativiteit. Bedenk dat er wellicht lokale ondernemers zijn die jullie initiatief (in natura) willen sponsoren!

Hygiënisch werken heeft vanzelfsprekend grote prioriteit. Koks en vrijwilligers moeten daarin toegerust worden. Op sommige locaties is het een vereiste dat

mensen een cursus voedselveiligheid hebben gevolgd. Ook als het niet verplicht is, is het goed dat die kennis er is. In verband met de houdbaarheid van eten is het handig om op de dag zelf boodschappen te doen, en alle restjes mee naar huis te geven. Als je werkt met wisselende kookploegen, zet dan instructies rondom koken, opruimen en schoonmaken op papier. Ook korte instructiefilmpjes kunnen behulpzaam zijn.

Sfeer scheppen

Besteed ook aandacht aan de sfeer. Liefde gaat dan misschien door de maag, maar sfeer heeft bewust of onbewust ook veel invloed op mensen. Kijk eens met de ogen van je gast naar de zaal. Wat zien ze? Hoe voelen ze zich? Een gezellig gedekte tafel met bloemetjes op tafel en achtergrondmuziek zorgen voor een andere stemming dan een kale ruimte met tl-licht. Gastvrijheid komt ook tot uiting in gezelligheid en attente details. Een handige vuistregel is om het teamlid dat het meest gevoelig is voor inrichting en sfeer te vragen zich bezig te houden met de aankleding van de locatie.

Sfeer scheppen heeft ook een sociaal aspect. Hoe stel je mensen op hun gemak? Soms is dat harder werken dan een maaltijd koken voor dertig man. Een warm welkom, een grapje of vraag om het ijs te breken, gespreksonderwerpen aansnijden waar mensen over mee kunnen praten, of juist aandacht geven aan een gast die wat minder meekomt in de groepsgesprekken – het draagt allemaal bij aan een ontspannen setting. Het is een team-effort met zowel werk aan de winkel voor die man met de makkelijke babbel, als voor de introverte vrouw wiens kracht meer bij één-op-één-contact ligt.

Samen schep je een fijne sfeer, en zorg je ervoor dat iedereen zich gezien weet.

Geloof delen

Als je start met missionaire maaltijden is het verlangen dat mensen ook iets van God mogen proeven aan tafel. Het is belangrijk om te doordenken hoe je dat doet. Een uitgebreide maaltijdsluiting, bijvoorbeeld, kan rauw op het dak vallen van mensen die kwamen voor lekker eten en gezelligheid en zich nu overvallen voelen. Het kan ervaren worden als een verborgen agenda, met maaltijd als lokmiddel. Integer en transparant zijn is dus heel belangrijk.

Hoe kun je dan toch iets van geloof een plek geven? Dat is een kwestie van goed aanvoelen wat past bij jullie doelgroep en bij jullie zelf. Op de meeste pioniersplekken is de praktijk dat er een gebed wordt uitgesproken aan het begin van de maaltijd. Het is handig om dat even toe te lichten. Bijvoorbeeld: 'We zijn gewend voor de maaltijd te bidden als teken van dankbaarheid voor het eten. Ik zal het gebed hardop uitspreken. Voel je vrij om mee te bidden of er gewoon naar te luisteren.' Pas in je gebed vervolgens op voor jargon.

Op sommige plekken is of groeit de ruimte om meer rondom het geloof te doen. Een luisterlied, een Bijbeltekst met een paar persoonlijke woorden erbij, een gedicht, of een gespreksvraag om op te kauwen. Je zou er ook voor kunnen kiezen om naast de laagdrempelige maaltijden een verdiepende activiteit te gaan organiseren voor mensen met behoefte aan meer. Denk aan een Alphacursus, Bijbel-voor-beginners-groep, lees-

of filmkring of gespreksgroep. Rondom de maaltijd kan er een *teaser* of uitnodiging gedeeld worden.

En vergeet niet welke ruimte er in het onderlinge contact kan ontstaan om iets over God te delen; gesprekken aan tafel of onder de afwas, ontluikende vriendschappen, wederzijdse interesse. Vroeg of laat ontstaat daarin ruimte om ook iets te delen over God en wie Hij voor je is. Daar mag je in alle ontspannenheid en vertrouwen mee omgaan.

Tot slot, bid als team voor je gasten – samen of alleen. Dank God dat deze mensen op de uitnodiging zijn ingegaan om aan te schuiven en draag hun levens en verhalen op aan Gods zorg. En ook niet onbelangrijk: dank voor de mogelijkheid om door deze maaltijden zelf te groeien in geloof, geduld en liefde.

Aanmelden en geld

Dan iets heel praktisch. Een aanmeld- of inschrijfsysteem helpt om in te schatten voor hoeveel mensen er gekookt moet worden, en om binnen de capaciteit te blijven. Denk ook na over de financiële bijdrage. Een gratis maaltijd klinkt interessant, maar is uit oogpunt van gelijkwaardigheid niet altijd handig. Dat laatste benadrukken juist de teams die missionaire maaltijden aanbieden in aandachtswijken, die er vaak juist voor kiezen om een klein bedrag te vragen. Het voelt goed voor mensen als ze iets zelf kunnen betalen. Als alternatief voor toegangsgeld kun je een donatiepot voor een vrijwillige bijdrage neerzetten.

PR

Kies PR die past bij de doelgroep. Persoonlijk uitnodigen blijkt voor heel veel initiatieven het beste (en goedkoopste) middel. Mensen komen ook eerder over de drempel als ze al iemand kennen die ook bij de maaltijden betrokken is. Wil je bredere bekendheid geven aan

het initiatief denk dan aan posters in de supermarkt, bieb of basisschool, maak een facebookpagina aan of zet een Instagram-account op. Een bericht in het lokale krantje kan ook publiciteit opleveren.

Naderhand foto's plaatsen waaruit gezelligheid spreekt, zorgt ervoor dat mensen denken: 'Daar wil ik de volgende keer bij zijn.' Houd wel rekening met regels rondom privacy. (Geef aan dat er foto's gemaakt worden, en vraag mensen om toestemming deze te gebruiken.)

Wederkerigheid

Tot slot een vraag waar elk missionair initiatief over zou moeten nadenken: Ben je aan het pionieren *voor* mensen, of *met* mensen? Als je in missionair werk alleen maar aan het rennen en vliegen bent, kan dat de bloei van jezelf en anderen in de weg staan. Net zoals in vriendschappen werkt het niet als er geen wederkerigheid is. Eénrichtingsverkeer staat een eerlijke, gelijkwaardige relatie in de weg. Als jij één groot luisterend oor bent voor anderen en weinig over jezelf deelt, kom je misschien wel vriendelijk maar niet per se toegankelijk over. Als je hulp aanbiedt en uitdeelt, maar niet terug kan ontvangen, wek je de indruk dat anderen jou niks hebben te bieden. Er ontstaat een scheve verhouding tussen gever en ontvanger. In het negatiefste geval gaan mensen zich een liefdadigheidsproject voelen.

Heel praktisch kun je wederkerigheid stimuleren door gasten (op den duur) uit te nodigen om te helpen met koken, corvee te doen en ideeën te laten aandragen. Mensen die iets van eigenaarschap ervaren, worden sneller onderdeel van de community en zijn ook eerder geneigd anderen uit te nodigen. Op sociaal vlak bevorder je wederkerigheid door niet alleen te luisteren en te geven, maar zelf ook open en kwetsbaar te durven zijn.

Werkvormen en opdrachten

Hieronder een aantal verwerkingsopdrachten en gespreksvragen om verder aan de slag te gaan met gastvrijheid. Zeker als je samen met een team gaat werken aan een nieuw maaltijdsinitiatief is het een goed idee om elkaar beter te leren kennen door middel van deze verdiepende opdrachten en gesprekken.

Opdracht 1: Welkom voelen

Denk eens terug aan een gelegenheid waarbij jij ergens te gast was, en je je erg welkom voelde. Wat droeg bij aan dat welkome gevoel?

Welkom!

Opdracht 4: Een gastvrij hart

Eerlijk is eerlijk; het valt niet altijd mee om écht open te staan voor de mensen bij je aan tafel. Hoe reageer je op die gast die vol is van complottheorieën? Wat doe je met die veelprater? Sta je echt open voor de buurtbewoner die toegewijd is aan een andere religie? Er is liefde en wijsheid nodig om te kunnen omgaan met de veelkleurigheid van je gasten. Soms zit het gedrag van mensen in de weg. Veel vaker geldt dat voor je eigen vooroordelen of allergieën. Hoe cultiveer je een gastvrij hart naar de mensen bij jou aan tafel?

Henri Nouwen reflecteerde op gastvrijheid, en schreef het volgende:

- Praat met elkaar door over deze quote. Wat spreekt je aan? Waar daagt deze tekst toe uit? Waar schuurt het?
- Deel verdere gedachten met elkaar over het cultiveren van een gastvrij hart. Wat heeft jou tot nu geholpen om een gastvrijer hart te krijgen? Waar zou je verder in willen groeien?
- Breng de uitkomsten van het gesprek in gebed!

'Gastvrijheid is in de eerste plaats het creëren van een ruimte waar de vreemdeling kan binnen treden en vriend worden. Gastvrijheid betekent niet dat je mensen wilt veranderen, maar wel anderen een ruimte geven waar er iets kan veranderen. Gastvrijheid gaat niet over het overhalen van anderen naar onze kant, maar over het bieden van een vrijheid die niet door scheidslijnen wordt doorlopen. Het klinkt paradoxaal, maar gastvrijheid wil een lege ruimte creëren, geen angstaanjagende leegte, maar een ruimte waar de vreemdeling kan binnen komen en ontdekken dat hij vrij geboren is. Vrij om de eigen liederen te zingen, de eigen taal te spreken, de eigen dans te dansen. Een warm welkom is niet een subtiele uitnodiging om de levensstijl van de gastheer te omarmen. Een warm welkom stelt de gast in staat een eigen manier van leven te vinden.'

Henri Nouwen

Open uw hart. De weg naar onszelf, de ander en God.

Verder verdiepen

- **Eten met Jezus: Bijbelstudies over maaltijden in Lucas** door Stefan Paas en Gert-Jan Roest.
- **Met Jezus aan tafel; genade, gemeenschap en zending tijdens de maaltijd** van Tim Chester.
- In de Verenigde Staten is een beweging van pioniersplekken ontstaan die **Dinner Church** heet. Neem eens een kijkje op de website: www.dinnerchurch.com
- **Filmtip: Babettes Feest.**
De film Babettes Feest gaat over de Franse Babette die terecht komt in een streng religieus en sober kustdorpje in Denemarken. Ze werkt als huishoudster bij Filipa en Martine, de gerespecteerde dochters van de dominee. Op een dag wint ze veel geld in de loterij. Ze besluit een extravagant feestmaal aan te richten. Het wordt een diner om nooit te vergeten. Het is een aanrader om deze film samen te kijken en door te praten over de thema's die erin voorkomen.

Copyright © 2023 IZB Impact

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Auteur: Nelleke Rebel-Kruijmer
Vormgeving: Steven Zwarts
Druk: Torendruk, Nijkerk

Interview met Peter Huijser

Peter en Mariette Huijser pionieren in Bolnes, een dorp onder de rook van Rotterdam. Ze hebben wat met eten en gastvrijheid. Samen runden ze een chocolaterie en tearoom. En Peter was jarenlang docent Brood en Banket Bakken op een MBO.

Waarom zijn maaltijden een goed idee?

Voor onze pioniersplek zijn maaltijden onmisbaar. Ze zijn dé manier om een langer contact met iemand te hebben. Je zit anderhalf uur tegenover elkaar. Dat doet wat met de onderlinge relaties en de gesprekken. Mensen moeten elkaar in de ogen kijken. Je bent gelijkwaardig als je aan het eten bent.

We noemen onze buurtmaaltijden 'wijkdiners.' Mensen met een kleine portemonnee kunnen een avondje uit. Ze betalen daarvoor 4,-, want betalen draagt meer bij aan gelijkwaardigheid dan gratis eten. We willen mensen in de watten leggen. Geen kwak stampot op je bord, maar eten dat met aandacht is bereid en geserveerd. Vrijwilligers denken soms; 'Hallo, wat verwachten mensen voor 4,-!' Maar het kost niks als je jusspetters wegveegt en een bord mooi opdient. Zulke blijken van aandacht zijn gratis maar doen heel veel.

Mensen komen in de eerste plaats voor het eten – niet per se voor het evangelie. Voor ons is het heel belangrijk hen de liefde van God te laten proeven. Als je iets doet met de Bijbel, houd het kort, zorg dat iedereen het mee kan maken, en laat vooral de liefde van God zien.

Wat kenmerkt gastvrijheid rondom een maaltijd?

Niemand mag weggaan met het gevoel niet gezien te zijn, dat is onze belangrijkste regel. Als mensen binnenkomen, heten we ze welkom, en kijken we ze in de ogen. We kennen ze bij naam.

We hebben gekozen om te eten aan lange tafels. Daarmee voorkom je dat er groepsvorming ontstaat. We willen juist stimuleren dat mensen openstaan voor elkaar.

Saamhorigheid ontstaat door plenair te beginnen. Met een welkom, een grapje, iets uit de actualiteit of wat er in de groep is gebeurd. Als het mag op de locatie zou je een stukje Bijbel kunnen lezen, maar houd het kort, want mensen willen eten. Wij beginnen de maaltijd met gebed. Daarin vraag ik ook voor geduld en aandacht voor de mensen die naast je zitten.

We willen bij onze gasten een familiegevoel creëren. Het gevoel dat je erbij hoort. Als er iemand jarig is, zingen we en krijgt de jarige een vuurwerkfontein in het toetje. Als er iemand ziek is of overleden is, bidden we. We delen het leven.

Zoals gezegd: in Bolnes vinden we het belangrijk mensen een restaurantervaring te bieden. Als het eten geserveerd wordt, gebeurt dat netjes. De vrijwilligers hebben niet hun vieze keukenschorten voor, maar schone schorten met een logo. Voor ons hoort die zorgvuldigheid bij respect voor de gasten, bij gastvrijheid.

Heb je nog een tip voor mensen die willen starten met missionaire maaltijden?

Schuif eens aan bij een maaltijd op een pioniersplek, om zelf te ervaren hoe het is. Welkom bij ons in Bolnes!

“We willen stimuleren dat mensen openstaan voor elkaar.”

Heeft deze brochure je tot nadenken gezet, en vind je het prettig als iemand met je meedenkt?

Neem dan contact op met IZB Impact via impact@izb.nl.

